

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinskomu» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom «Objavitelju Dalmatinskomu» Kr. 6.—; samoj «Smotri Dalmatinskoj» Kr. 8.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 16 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvratbe, uz koja nema prilicne pretplate, biti će povraćena. — Pretplate se šalju poštanskim nepitnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se piama ne primaju. — Disma i novce treba šljati «Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru»

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

CAREVINSKO VIJEĆE. ZASTUPNIČKA KUĆA.

BEČ, 11. Prije nego će preći na dnevni red, ministar za zemaljsku obranu podmaršal Czapp čita izvještaj vojne uprave o ubijstvu jednog dragona na bečkoj istoč. stanici, o kojemu se na zadnjoj sjednici povela riječ u hitnom upitu. Izvještaj su pokazali, da je već na putu k stanici zavladao u prijevoznom vozu neposluš, radi čega su oficiri morali više puta posredovati; pri tome jedan natporučnik bio bi dao čušku jednom korporalu, koji nije htio da se uvrsti u redove. Momčad se živo razgovarahu o postupku sa korporalom, najživlje dragon Moritz, koji je rekao, da on ne bi dao da se s njim tako postupi, a poručnik da je za njega već tako malen. Moritz je to pokazao primjerenom kretanjem ruke, te više puta izazivno ponavljao kad je pred njim prolazio poručnik Zertik. Ovaj skopa Moritza sprijeda za bluzu; Moritz zaviknu više puta «Dustite me» te udari pesnicom Zertika u obraz, tako da je poručniku pala na tle kapa. Na to Zertik povuče bajunet i ubode dragona u prsa. Niko nije tad pomislio, da ge je ubo na mrtvo; dragonovi drugovi misljahu da se Moritz srušio šale radi.

Protiv pričuvnog poručnika Zertika i pričuvnog natporučnika Rechzögela naređeno je da se povede sudski istražni postupak i raspoloženo je da se postupi sa najvećom pospešnošću. Naravno je, da se ministar ne može o stvari izjaviti, da ne bi preudikovao sudskoj presudi. Svekojako, čin, kako su ga interpellanti opisali, znatno se razlikuje od stvarnosti. Ministar moli neka se počeka, da nadležni sud otrsi na vrijeme stvar.

Kuća je zatim otrčila izvještaj odbora o pretvaranju nekih česarskih naredaba u zakone, pak je zapodjela raspravu o izvještaju odbora za štampu upogled ukidanja političke cenzure.

Zastupnička je Kuća primila prijedlog odbora za štampu o ukidanju političke cenzure.

Ministar unutrašnjih posala grof Toggenburg navijestio je preuređivanje cenzure, koja će se ograničavati na one članke, koji su u posrednoj ili neposrednoj vezi sa interesima ratnog vodstva ili se odnose na izvanjsku politiku; dok pitanja čisto političke naravi ili takova, koja upće ne diraju u ratno vodstvo, neće se podvrgavati cenzuri. Protiv takovih članaka moći će postupati, kao za vrijeme mira, a na osnovu kaznenog zakona, odnosno vlasti o štampi, a ne politička cenzura.

U odgovoru na upite južnih Slavena o Bosni i Hercegovini, ministar predsjednik vitez Seidler izvjavljuje, na osnovu saopćenja zajedničkog ministra financija, da se želje interpellanta upogled uspostavljanja ustavnog života u Bosni i Hercegovini sudaraju sa nastojanjem zajedničkog ministra financija da ukloni one teškoće, koje danas sprečavaju ustavno sudjelovanje pučanstva Bospe u upravi tih zemalja. Te se teškoće sastoje u tome, što danas u tim zemljama, koje su većim dijelom ratno područje, i u kojima je veliki broj birača na fronti, ne mogu se nikako vršiti novi izbori.

ZNAČAJ I ŠKOLA.

Piše Erminija Feranda.

Pučka škola — taj jedini uzgojni zavod naroda — treba da sporazumno s domom postavi temelj takovoj odgoji, čiji će zlatni plodovi izbiti na vidjelo, kada dijete u život stupi i postane članom ljudske zajednice. U pučkoj se školi malo po malo razvija pozniji dobar građanin i državljani, duševno zdrav i krepak član velike ljudske porodice uzor-patriota, dobra buduća majka, vrla domoljupka, ali pod uslovom — naravno — da i kuća sa školom u tom uzgojnom pravcu napoređo ide.

Rodoljublje pak valja da zauzme prvo mjesto u vrlinama zdrave odgoje, jer — kako ono krasno naš Prerađović opjeva:

Što su zvijezde nebeskoj pučini,
Svijetla lica to su domovini.

A domovina treba da ima što više tih svijetlih lica, jer samo joj od njih spas i sjaj; budućnost krasna, sreća i napredak. Da, poslije dugotrajna rata, izmoredna domovina trebaće duševno jakih, sjajnih sinova, da uoruženim silama na polju iscijeljivanja i preporoda svojski porade za otadžbinu, za opće dobro.

Naša će domovina — sada više nego ikada — trebati alem-kamen značaja, značaja čistih ko suza bez mrilje i bez straha, ljudi izdržljive prirode, kremen-volje puni praktična smisla za život, žive djelatnosti za opću sreću, puni — ako i gorko stečena iskustva — teškom ali plodonosnom školom ratnih prilika.

Pravac pak i djelovanje škole u pogledu značaja

Naredna sjednica dana 16. oktobra. Njemačka radikalna stranka Zastupničke Kuće odlučila je da istupi iz njemačkog nacionalnog udruženja.

U vojnom odboru.

BEČ, 10. U vojnom odboru Zastupničke Kuće ministar za zemaljsku obranu podmaršal Czapp raspredao je o pitanju rehabilitovanja nekadašnjih oficira i oficirskih aspiranta. Podsjetio je na odnosno previšnja rješenja, izdana za rata, kojima se više puta proširio krug oficira i oficirskih aspiranta, da se jedno od tih rješenja odnosi i na one oficirske aspirante, kojima je časno vijecje oduzelo šaržu radi učestvovanja u političkim demonstracijama u Beču, Dragu i Gracu 1897 godine. Ministar izvjavljuje, da se vodi akcija za rehabilitovanje oficira i oficirskih aspiranta, kojima, radi omakle dobi i fizičnih mana, nije moguće da se na fronti biju, pa i takovih osoba, koji sa svojih specifičnih poznavanja i iskustva služe na posebnim mjestima, sa kojih, u državnom i vojnom interesu, ne mogu se dizati te se ne mogu upotrebljavati na fronti. Ministar pak nije mišljenja, da je postupak po časnim vijecima zastario.

Što se tiče žalba na postupanje sa momčadi koja nijesu njemačke narodnosti, ministar izvjavljuje da su vojna zapovjedništva više puta bila pozvana da energično sprecavaju svaku nepravednu strogost i ponižujuće postupanje sa momčadi, koja nijesu njemačke narodnosti.

Ministar objašnjuje skorašnje objavljenje o pozivanju nekog broja ustaša, koji su na pregledanju bili nagjeni nesposobnim za ustašku službu s oružjem, na ustašku službu bez oružja. Ministar kaže, da se tu ne radi ni o čemu novome, i da je ovo odredjenje osnovano u zakonu o narodnom ustanku. U spomenutoj pozivnoj objavi, u kojoj se zasad radi o vrlo čednom broju ljudi, dolaze u obzir najprije oni koji se dobrovoljno prijavu, pak osobe koje nemaju zvanja, ili imaju zvanje, na čije potpuno vršenje danas se u ože slobodno odredi. Razumije se po sebi, da u ovoj kategoriji ne smije se osvrtni na socijalne obzire. Oni koji se pozivaju, imaju se upotrebljavati po mogućnosti u samom njihovom boravištu, ili dajbudi u njegovoj blizini, i to za pisarsku ili sličnu službu.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau

Izvjestaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 40. i 11. oktobra nalaze se u «Objavitelju Dalmatinskomu».

Izvjestaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 10. Glavni stan, 9. oktobra.

Na desnom krilu kavkaskih fronte patrolski bojevi u našu korist.

Na perzijskoj fronti jedna četa nestorijanskih jermenaca, pod vodstvom ruskih oficira, prešla je granicu na sjeveru od Revanduzi, napala i opljačkala je mirne stanovnike onih mjesta. Naše su čete protjerale razbojнике.

školske mladeži najbolje su istaknuti u paragrafu 72. škol. zakona koji glasi: «Škola treba da odnogieje smisao za sve što je istinito, dobro i lijepo i da nastoji uzgojiti iskren i plemenit značaj, u tu svrhu valja u djetetu razvijati sve dobre crte karaktera, kao čuvstvo dužnosti i časti, iskrenost, ljubav prema istini, pristojnost, štedljivost, pouzdanje u samoga sebe, umjerenost i svladavanje samoga sebe». Zato i etična strana čitanaka za djecu upće sažrđava takovih štiva, u kojima se ističu lijepe vrline karaktera, a cijeli da dijete usvoji sve, što je moralno lijepo, a osuguju se poroci rgjava značaja, da ih dijete zamrzi i od njih se čuva.

Sadašnje naše čitanke nijesu dođuše najbolje udešene i ne odgovaraju zahtjevima moderne pedagogije, ali ipak u II čitanci ima lijepih uzgojnih štiva, u kojima etička ideja vidno otkrača i plemenitost značaja jasno je djetetu predočena.

Kako je n. p. ideja svladavanja samoga sebe lijepo istaknuta u štivu «Čvrsta volja»! Mali Pero, koji odolijeva napasti u obliku drugova, koji ga pozivlju na najmiliju igru, zbog koje bi se morao iznevjeriti čuvstvu ispunjavanja svoje dužnosti, junak je do nevjerovatnosti. U štivu «Vjernost u službi» djetetu je predočen uzvišeni samoprijegor božjega službenika, koji se odriče života, dužnosti radi. U štivu 170. izbija samozataja u korist bližnjega, u štivu 172. «Vojnik junak» vjernost u službi domovine i žrtva života u obranu iste. U štivu 175. ispoljava osjećaj druževnosti i uzajamne pomoći, a i u mnogim drugim štivima takogjer su istaknute lijepe crte karaktera.

A šta je značaj? Po glasovitom uzgajatelju — i svjetskog glasa — pedagogu Dru Kerschensteinu treba razlikovati pojam, koji nam o značaju daje

kala je mirne stanovnike onih mjesta. Naše su čete protjerale razbojнике.

CARIGRAD, 11. Glavni stan javlja:

Dana 8 oktobra izjutra Rusi napadoše jednim odjelkom, koji se sastojao od tri bataljona, jedne konjičke pukovnije i artiljerije, naše čete u Perziji. Boj se bje u našu korist. Naše čete, koje se nalaze na sjeveru od Rewandura bile su napadnute i one od jednog ruskog odjeljka, koji se sastojao od raznih oružja. Neprijatelj bi ubizjen sa krvavim gubicima.

Na ostalim frontama nije bilo osobitih događaja.

Izvjestaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 10. Izvještaj generalnog štaba:

9. oktobra.

Na zapadu od Bitolja i u obluku Cerne na Dobropolju artiljerijska vatra.

Talijanski zračni napad na Kotor po talijanskom kazivanju.

BEČ, 9. Talijanski izvještaj od 5. o. m. javlja: «U noći od 3. na 4. o. m. preletjela je talijanska zračna eskadra luku Kotor. Iznemagjeni neprijatelj odgovorio je jakim obrambenom vatrom. Naši su avijatičari više puta pogodili podmornice, sakupljene u zalivu i posigli su, kako smo ustanovili, dobro djelovanje.»

Opaska c. kr. dop. ureda: Kako saznajemo sa nadležnoga mjesta, talijanski je zračni napad na Kotor bio potpuno bezuspješan.

LUGANO, 9. «Agenzia Stefani» donosi dugački komuniké o zračnom napadu na Kotor, počinjući s topografijom Kotora, a pri tom ističe okolnost, da je tamo stanica podmornica i torpiljarka, te da su različiti vojnički objekti međusobno udaljeni i razasuti. Glavni ciljevi talijanskih letjelica bijahu Porto Rose sa raznim radionicama i skladištima, koji služi kao uporište podmornica, te obalna zona istočno od Kaštela u Kumburskom kanalu, gdje jedna jedina željeznica prolazi kod bokokotorski kraj, prekriven skladištima, barutama, arsenalima i vojarnama. Lijet bijase otegnren maglom, za to avijatičari ne mogahu opaziti signale torpiljarskih skupina, porazdijeljenih sve do blizu Boke. Avijatičari prispješe posve nenadno povrh Kotora, te upotrijebiše lijet da izaberu sebi ciljeve za svoje bombe. Postaje za podmornice, torpiljarke i hidroplane, kao i skladišta i barake pogogjene su sa očitim uspjehom. Skladište benzina u Kumboru upalio se je, a drugi su požari primjećeni u lučkim magazinima u Gjenoviću. Vrlo neznatna puščana vatra, koja je planula, kad su počele talijanske bombe padati, ne nanese letjelicama nikakove štete, te su se svi zdravi i čitavi vratili.

Kraj ove fantastičke talijanske vijesti valja samo jučer objelodanjenju konstataciju opetovati, da spomenuti napad nije nanio nikakove štete.

psihologija i onaj, što nam ga ocrtava etika. U psihološkom smislu značaj je kompleks intimnih vrlina, volje i čuvstava, koja su u različitoj mjeri kod raznih individua razvijeni. Do neke se dobe značaj neprestano mijenja. Neke su odlike — a i poroci — čisto nasljedni, neki se razvijaju malo po malo u prvom djetinjstvu, a dobar dio istih plod je odnosne odgoje. U školi se — veli Kerschenstein — mogu upotrebljavati i razni načini u odgoji značaja. Po prvom načinu učitelj ne dopušta, da dijete samo što iskusi na moralnom i intelektualnom polju. On mu odredjuje cilj, koji ima da postigne i ne da djetetu da korakne van one staze, što mu je on naznačio. Samo se kaže, da ovaj postupak skućuje djetinju dušu; dijete je automa, koji se pod pritiskom mehanizma kreće i djeluje. Ovaj je način dosljedno najgori; nastavnik paradira i ništa drugo. Prestane li spoljašni upliv na uzgajnika, prestala je i svaka blagodat u pogledu značaja. Ovim načinom učenici, od kojih se je bilo nadati, da će izvrsno uspijeti, tim pregju iz škole u život, propanu kao brod u oluji, jer vlastite inicijative nemaju. Drugi način dopušta, da se dijete moralno slobodno kreće i da po vlastitom iskustvu postane s dana u dan oprezniji i moralniji. Tim dijete posvjedoćuje svoju malu individualnost, pa će s vremenom biti pravi čov, biće svoj. Ovaj je način vrlo dobar, ali je samo plodonosan za djecu dobre čudi i lijepe inteligencije; dočim djeca slabih sklonosti od ovih porinuta, lako će udariti strapuicom. Kao u svakom djelovanju tako i u ovom najbolje je držati se zlatne sredine, biva puštati, da se dijete vladu po svome malome iskustvu i po svojoj prirodnoj naklonosti, ali mu istodobno treba predočivati neke uzore, u koje da se ugleda. Uzori nek ne izgledaju kô da su mu naročito namefnuti. Po mnijenju

Aprovizacija pred javnošću.

Dod ovijem naslovom otvaramo stalnu rubriku, u kojoj ćemo javnosti pružati sve podatke i objašnjenja, što ih ona putem javne štampe bude tražila u pitanjima aprovizacije zemlje. Naslov je naše rubrike, da ne može biti jasniji; on ima da kaže, da uprava zemlje ne smatra svoj rad na polju aprovizacije službenim poslom, koji spada u uredovne tajne, već otvorenom knjigom, koju hoće i može da rastvori pred javnošću; hoće, jer je svijesna odgovornosti, koju u pitanju prehrane nosi prema dole i prema gore; a može, jer je sebi svijesna, koliko se trudi oko ovoga teškog pitanja i da je u tom trudu ne vode nikakvi drugi obziri, nego briga za naš puk, u prvom redu za siromašne gladne slojeve.

Priznavajući javnosti pravo kontrola u pitanjima aprovizacije, uprava zemlje ne dolazi s nikakvim novim načelom, već ona tijem samo služi jednome za današnju situaciju skroz prirodnome i opće priznatome načelu, koje sa svoga visokog i odgovornog mjesta otvoreno zastupa i sâm poglavica c. k. ureda za prehranu puka, N. P. gosp. ministar general Höfer. Dok naime država, nalažeći se protiv svoje volje u četvrti godini ovoga strašnog rata, ima pravo, da za očuvanje svoje časti i svoga svjetskog položaja, traži od svojih podanika i da se na frontama bore i da se kod kuće stisnu i trpe, ona ima i dužnost, da se brine, da bi valjanom organizacijom aprovizacije, pravičnom podjelom životnih namirnica ublažila ekonomsko stradanje, koje je ovaj nemili rat nametnuo ni krivu ni dužnu puku, ne šledeći ni sirotu slabu majku, koja doji nevino čedo; pak je prirodno, što država priznaje javnosti pravo, da pazi, kako se provagjaju mjere za aprovizaciju pojedinih krajeva i mjesta, i da digne svoj glas, gdje god misli, da se njeno stradanje povećava, ne zbog fiktivne oskudice, nego zbog nepoštenja ili nesposobnosti javnih ustanova ili organa. Država ne samo da pribjeća kontrolu javnosti, nego traži i njenu saradnju, čemu je najbolji dokaz službena ustanova zemaljskih, kotarskih i općinskih savjetâ, kojom su sposobni i kompetentni ljudi iz puka i gragjanstva bili pozvani, da svojim savjetom pomažu vlasti u rješavanju svih važnijih pitanja aprovizacije.

I naša dakle javnost ima pravo da budnim okom prati, što se radi za aprovizaciju zemlje, da zahtijeva, da svi organi, koji se bave s aprovizacijom budu i svobodni i pošteti, i da traži podatke i razjašnjenja u kome god pitanju aprovizacije. Dajući joj te podatke i razjašnjenja, uprava će zemlje imati priliku, da stupi u iskren i otvoren saobraćaj s javnošću; pak će se javnost uvjeriti, da je aprovizaciju zemlje mnogo teže provagjati, nego kritikovati, i da mnogim neuspjesima nije kriv tobožnji nerad ili neman vlasti, nego je kriva činjenica, da je Dalmacija u pitanju životnih namirnica skoro pasivna t. j. na uvoz iz drugih pokrajina upućena, a od ovih pokrajina udaljena i s njima uslijed rata zlo spojena zemlja. Suvije će se javnost uvjeriti, da uprava zemlje postupa u svim pitanjima aprovizacije najčistijim namjerama i metodama, jer će se ovdje dokazivati i neistinitost raznih glasina, kojima se gdjekad nastoji, da se u

Kerschensteina ovaj je način najbolji, jer uzgajatelj postizava od uzgajnika, da sve što radi, plod je njegova iskustva. Učitelj prati to učenikovo ponašanje i po djelima njegovim, izvodi psihološke momente, koji su dali tomu ponašanju povoda; i dok nastoji, da pronikne djetinju dušu, pobugjuje u uzgajniku ono samopouzdanje, koje dovodi dijete do samoradnosti. Po pouzdanju, što ga dijete o sebi ima, ovo je svijesno svoje individualnosti, uslijed koje ne će da radi, što drugi radi i zato, što drugi radi, nego se u njemu razvija radost i snaga da dađe neki izraz nutrnjem svom životu u izvanjskom djelovanju, na koje ga potiče njegova zasebna priroda i čud. No ovom metodom dogje do dobrih rezultata samo uzgajatelj rijetkih odgojnih sposobnosti, nastavnik sokolova oka, koji umije da čita iz djetelje duše kao iz otvorene knjige, čiji je sadržaj jasan i bistar kao gorsko vrelo. Škola treba da odgaja za život, da već za rana oboruža svoje uzgajnike za životnu borbu, u kojoj samo snažni značaj barjak odnose; dočim malodušnicima, beznačajnicima, kojima je koristiljublje ugasnulo svaki plemeniti osjećaj, pada — u mnogim životnim prilikama — mraz na obraz. Ali učitelji su u opće na čudu i s poukom, a kamo li ne odgojem. Dom, koji bi morao pružiti pomoćnicu ruku, baca im naprotiv klipove pred noge i paralizuje lijepe i mukotrpni učiteljev rad na polju nastave i uzgoja. Dom — izim časnih izuzetaka — djeluje upravo u suprotnom pravcu: škola gradi, a dom razgragjuje. Pa uz dužnost, koju nastavnik ima, da se dostia bavi i poukom, jer mora, da odnosno gradivo kroz stanovito vrijeme s djetcom obradi, i uz protivno djelovanje doma, koje čudo, ako se naše osnovne škole ne mogu po duši, da se nazovu uzgojnim zavodima! Dobro je zato neka vrsna na-

narodu stvori smutnja i nepovjerenje, dok će se s druge strane pokazati, da uprava zemlje, koliko god može, zna uvažiti opravdane prigovore i pritužbe javnosti.

Krumpir iz Galicije za Dalmaciju.

U nekijem se novinama pita, zašto je dalmatinsko namjesništvo za nabavu krumpira iz Galicije sklopilo ugovor s trgovinskim društvom «Austrijsko Primorje», a zašto ovaj posao nije bio povjeren kome od naših domaćih preduzeća?

Neka dakle javnost bude tačno obaviještena, šta je u stvari, pa neka sudi, je li namjesništvo u ovom pitanju ista uradilo protiv interesa zemlje, ili je naprotiv odabralo jedini praktični put, da bi zemlji obezbijedilo uvoz krumpira, koji je puku potrebita i mila hrana, a koji je u nas ove godine nestrao od suše kao nijedan drugi usjev.

Došlo je ministarstvenom naredbom 26. jula 1917. L. d. z. br. 311, vaskolik prirod od krumpira bio zaplijenjen na korist države, c. k. ured za prehranu puka, sastavivši shodnu osnovu, ima da se brine, da zemlje, koje ne proizvode dovoljno krumpira, budu opskrbljene ovom hranom na temelju revizije u zemljama, koje proizvode više krumpira, no što im je dozvoljeno da ostave za pokrivanje vlastite potrebe. Rekvirirani je krumpir dašto jeftin, jer država kod svake revizije odreguje pristojnu cijenu, koja je redovno mnogo niža od one, pod koju bi vlasnik, zbog općenitog pretjerivanja cijena, mogao da u slobodnoj trgovini proda odnosni proizvod. Čini se dakle, da namjesništvo ne treba nego prijaviti, koliko nam krumpira treba za pokrivanje naše kvote, pak čekati, da nam c. k. ured za prehranu puka namakne odnosnu količinu iz rekviriranih zaliha, a za jeftine pare. Namjesništvo ipak nije moglo ni htjelo da računa samo s ovim na oko sigurnim i priprostim načinom opskrbe, a evo zašto:

I lani je država rekvirirala krumpir, pa koliko koja «aktivna» zemlja ima da da od svoga suviška, to se je lani računalo ponajprvo na temelju statističkih podataka u pogledu prihoda, koji se predviđa, zatijem na temelju ispadaka t. zv. pokušajne žetve. Ali se je već lani pokazalo, da ovo računanje unaprijed u pogledu proizvodnje i izvozne sposobnosti pojedinih zemalja ništa ne vrijedi, jer se u času revizije nije nigdje ni iz daleka našlo, koliko se je bilo proračunalo. A zašto? S istog razloga, s koga se ni u nas nije moglo rekvirirati sve ulje, što je bilo popisano; biva upravo stoga, što je revizija skopčana s plaćanjem pristojnih, pravičnih cijena, pa vlasnik, lakom na veći dobitak, krije svoj proizvod — a država nije u stanju da ugje u trag ma ni priličnom dijelu spretno zatajenih i vješto sakrivenih zaliha. Da se lani «pasivne» zemlje nijesu mogle opskrbiti rekviriranim krumpirom, najbolji je dokaz baš Dalmacija: bijaše nam obećano 1000 vagona iz Galicije, 1000 vagona iz Češke, a dobili smo iz Galicije 900 vagona, iz Češke — ništa.

Stoga je c. k. ured za prehranu puka ove godine dozvolio, da veća potrošnja središta mogu svoju potrebu krumpira dijelom ili potpuno pokriti putem slobodne trgovine na temelju t. zv. pogodaba za proizvodnju i lifrovanje (Anbau- und Lieferungsverträge). Da kad se je namjesništvo ponudio jedan posrednik iz Galicije, da će posredovati za sklapanje ovakvih pogodaba, namjesništvo je uzelo da se pobliže bavi s ovim pitanjem, pošto mu je c. k. ured za prehranu puka, izjavivši, da ne može garantovati za savršeno pokrivanje naše potrebe putem revizije, toplo preporučio sklapanje odnosnih pogodaba i obrekao, da će pogodbe odobriti do količine od 2000—2500 vagona; ali buduć razumjelo, s kakvim je poteškoćama i zakučastim trgovačkim pitanjima i smicalicama skopčana cijela stvar, namjesništvo je stalo tražiti koga, te bi u njegovo ime sklopio odnosne pogodbe.

Dalmatinska opskrbna poslovica u Beču, koja bi prva bila pozvana, da preuzme ovu zadaću, otklonila je ovu ponudu, jer da je posao za nju previše riskantan i da nema organa, koji bi poznavali prilike u Galiciji. Tad namjesništvo zapita trgovinsko društvo «Austrijsko Primorje», koje u svome krugu ima valjanih i prokušanih trgovaca, bi li i uz koje uvjete ono bilo voljno da za namjesništvo provede ovaj posao.

Nakon višekratnih pregovaranja s c. k. uredom za prehranu puka i s onim posrednikom iz Galicije, koji je bio ponudio posao, i pošto je dobilo nužne obavijesti od gospodarstvenih organizacija u Galiciji, «Austrijsko Primorje» saopći namjesništvo, da bi eventualno bilo spremno da posreduje, te postavi ova dva konkretna prijedloga:

1. ili da će cio posao obavljati kao mandatar namjesništva na račun i potpuni riziko namjesni-

štva, ako mu namjesništvo, nakon zaračunanja svih, unaprijed približno detaljno proračunanih troškova i nakon isplate kamata za izdani novac odobri jednu pristojnu dobit;

2. ili da će posao obaviti u svoje ime, da će dakle uzeti na sebe čitav riziko — ali da će zbog većega rizika tražiti i veću dobit.

Ujedno je društvo naglasilo, da bi u zadnjem slučaju njegov riziko bio odviše velik (jer bi se radilo o poslu od kakvih 15-16.000.000 K), pak da bi mu bilo draže, kad bi namjesništvo prihvatilo prvi prijedlog.

Tad je namjesništvo upravilo svim općinama posebnu okružnicu, da bi javile, reflektiraju li na posao — koji je u okružnici potanko opisan — i jesu li spravne da predujme svote, koje bi u ime kapare trebalo unaprijed platiti posjednicima u Galiciji (300 K po vagonu). Skoro sve općine javiše kretom pošte svoje pristajanje, a mnoge odmah i novac poslaše.

Namjesništvo ipak ne htjede da pred pukom preuzme svu odgovornost za preduzeće ovakve vrste; pak je stvar stavilo na prvo mjesto dnevnog reda sjednice Zemaljskog Gospodarskog Savjeta, koja je bila 21. jula ove god., a na koju su naročito bili pozvani i zastupnici Zem. Odbora i Zem. gospodarskog Vijeća. Tom prilikom, pošto je namjesništveni referent, ne stavivši sam nikakav prijedloga, samo predložio i obrazložio stvar, Gospodarski je Savjet *složno i spontano* izrazio mišljenje, da zemlja pešto-poto treba krumpira, pak da je bolji nešto skuplji krumpir, koji će faktično doći, nego jeftini, koji bismo uzalud čekali; s obzirom pak na činjenicu, da bi se zbog velike udaljenosti, te zbog ratnih i klimatskih prilika moglo izgubiti mnogo krumpira, savjet je bez okolišanja prihvatio mišljenje nekih svojih članova, poznatih vještih trgovaca, da je bezuvjetno korisnije i sigurnije, da se riziko prepusti «Austrijskom Primorju», e bi se društvo više trudilo, da bismo faktično primili krumpir. Namjesništvo je dakle na poticaj Zem. Gospodarskog Savjeta zaključilo, da primi posredovanje «Austrijskog Primorja» i da s njime sklopi pogodbu u smislu njegova drugog prijedloga. Da kad je zastupnik «Austr. Primorja» na poziv gospodarskog savjeta podnio proračun, prema kome društvo ne može da pribavi krumpir ispod 80 K, po kvintalu «franco bordo Fiume», članovi su se savjeta ponajprvo u načelu složili, da zbog velikih režijskih i prijevoznih troškova i zbog velikog rizika cijena mora znatno nadvisiti maksimalnu; zatijem su proračun potanko proučili, razumjeli su, da društvo valja da se brine čak i za puteve i za tegleću stoku, koja je sad zbog nestašice vrlo skupa, u kratko da ono valja da provede čitavu skupnu i komplikovanu organizaciju za sabiranje i otpremanje krumpira, pak su zaključili, da ponuđena cijena nije pretjerana i da je namjesništvo može prihvatiti.

Koliko se dosad zna, bile su u Beču pred četrnaest dana sklopljene s galicijskim posjednicima pogodbe za 1700 vagona krumpira, a postoji najljepša nada, da će se sklopiti i pogodbe za još 300 vagona. Kako pogodbe stižu c. k. uredu za prehranu puka, on ih redom odobrava, te ih namjesništvu saopćuje. Koliko je poznato, «Austrijsko Primorje» brine se za vagune i preduzima sve potrebite mjere za što brže i bolje lifrovanje. Međutim pored sve susretljivosti c. k. ureda za prehranu puka i gosp. namjesnika za Galiciju i odnosnog referenta ima još birokratskih poteškoća, ponajviše od strane galicijskih autonomnih vlasti; ali se zastupnik «Austr. Primorja» nada, da će sve poteškoće sretno prebrditi. Hoće li se svih 2000 vagona dopremiti u Dalmaciju još prije zime, to zavisi od vremenskih i prometnih prilika, pri čem ne valja zaboraviti, da je sad na južnoj željeznici obustavljen promet, a da je i prijevoz brodovima spojen s poteškoćama.

Došto se krumpir u Galiciji ove godine kasno iz zemlje vadi (vaganje je započelo istom početkom oktobra), te pošto je sabiranje otežano zbog nestašice tegleće marve, «Austr. Primorje» računa, da dio krumpira neće moći nikako dopremiti prije zime; pak, da bi Dalmaciji pomoglo, društvo je zamolilo hrvatsku, odnosno ugarsku vladu, da bi mu za Dalmaciju predujmilo izvjesnu količinu krumpira, koju bi ono povratilo u kasnu jesen ili na proljeće. Još nije poznat uspjeh ovog koraka; ali je megutim bilo providjeno, da krumpir, koji prije zime ne bi mogao stići zbog gore navedenih poteškoća ili ako bi mrazovi prerano počeli, bude u Galiciji do proljeća shodno spremljen u trapove; suviše je društvo ugovorom obvezano, da kroz jesen pribavi barem 1000 vagona, pak ono i javlja, da će najmanje toliko dopremiti do zime.

gorem svijetlu; providna je vrlo providna djetinja duša; ona je skoro uvijek otvorena knjiga onome, koji znađe i hoće, da iz iste — draga srca i sa puno ljubavi — čita. U igri se osobito ispoljava dječja duša; tu ti se u pravom svijetlu prikazuje: malodušnik, odvažnik, doušnik, ulizica, pretvornik, prkošnjica, napržičica, vrtikapa, sanjar maza, kao što i vesela, nevina duša, plemenito, požrtvovno srce, buduć biser — značaj, utjeha i melem moralnim ljudskim ranama.

Naravno, da djecu ulica i rgjav društvo kviri jer — kako dobro kaže narodna riječ: «Iz kala se biser ne vadi» i: «Ko po kalu gazi, prljav izlazi», ali ljubeznim napominjanjem i nagovaranjem može nastavnicima lako žensku djecu od toga odvratiti, samo ne — naravno — onu, koja su na zlo naklonjena i koja naumice ta društva traže, jer nalaze podesne hrane za svoja zla naguća.

Učiteljica ne će propustiti niti jedne prigode, a da dijete ne upozori na slabu stranu njegova značaja, da za dobe uguši klicu, koja je na pomolu, pa će se tim odužiti svojoj plemenitoj misli, koja sastoji u tome, da mladiće ispravi i da narodu otihrani dobrih i vrijednih majka. U malim ženskim srcima treba osobito gajiti čuvstvo samozataje, jer je ženi u životu dosugijeno dosta neprijatnosti i tegoba, pa ako za rana nije uvježbana u školi samoprije-gora, zlo i naopaka. Iz potkička su to potaknuća na mala odricanja iz kruga dječjeg života, dijete se ni ne stavlja na što uzagajatelj cilja, ali to je pri-prava za velika odricanja, koja — osobito ženu — u životu čekaju i za koja treba da ima duševne

Neka se najzad znade da se namjesništvo nije odreklo ni krumpira, koji bismo mogli dobiti putem revizije; bilo nam je stavljeno u izgled, da ćemo ovim putem primiti 2000 vagona iz Moravske, pak će namjesništvo praktičnim sredstvima nastojati, ne bi li zemlja primila i ovu količinu ili barem neki dio nje.

Cesar Karlo kao mladi nadvojvoda na lovu na čaglje u Trpnju.

Dišu nam iz srednje Dalmacije, 8. o. m. Otrag mjesec dana bio je odlikovan željeznim krstom III. razreda za civilne zasluge privr. nadučitelj puč. muške škole u Drnišu Vinko Ivančević, ali uz taj znak odlikovanja — ko amanet čuva on još jednu — u pravom i prenesenom smislu — dragocjenu uspomenu, biva zlatnu iglu ukrašenu briljantima, nadvojvodskom krunom i inicijalima, što mu je nazad 7 godina blagonaklono poklonio sadašnji naš Cesar, a tadašnji nadvojvoda.

To je bilo prigodom lova na čaglje u Trpnju, kada je nadvojvoda za prvi put stupio na Delješko tlo i zaželio se toga neobičnog športa, a Ivančević je zapala rijetka čast, da mu bude vodičem preko Miloševice planine i drugih lovskih položaja, kao i tumačem svega što je tim lovom u savezu bilo. Nadvojvoda je bio stigao u Trpanj jeseni 1910 malo kašnje podneva, a toga dana «Zdrava Marija» ranije zavonji i zvonjava dulje potraja radi čagolja, koji se i na podne — više puta — na glas zvona pomamljuju. Čaglj se na glas zvonova užasno rastulili, a nadvojvoda čudeći se tome, raspita se za tu neobičnu vrst hajke. Idući u lov, nadvojvoda se putem najmilostivije ustavljao s narodom i s težacima bi koju usrdnu prozborio.

Uspomena na taj lov mila je ostala u nadvojvodinoj svijesti, jer je u pismu s kojim je prije spomenuti dar popratio — istakao, da to šalje u ime uspomena na lov na čaglje. Značajno je pak — i skoro kao neki predskaz — da je Ivančević — kako je isti izvjesnoj osobi ispričao — u odgovoru — na neko od nadvojvode postavljeno pitanje — nehotice zamijenio naslov «Vaša Visost» sa naslovom «Vaše Veličanstvo», a nadvojvoda se na taj «lapsus linguae» nasmijehi i kô da je htio reći: «Dreuranjeno, ili što takova.

Magljani i bezbrizni nadvojvoda nije tada zaista mogao slutiti, da će samo malo godina kasnije zasjesti na starodrevno prijestolje svojih pregja i to u teškim i sudbonosnim časovima Austrijske države. Da eto Ivančević — nehotice — bude prorokom.

Lijepu i umnu glavu našega dragoga Vladara resi sada starodavna Habzburška kruna, a on uz blagost srca i plemenitost duše, snabdjeven bistrim shvaćanjem i zdravim i zrelim rasudjivanjem svega onoga, što je u vezi s uzvisitost — ali ujedno i teškom — svojom misijom, vlada na sreću svojih naroda, koji u njega upiru svoje utrugjene oči kao u zvijezdu zornjaču, koja zoru lijepe budućnosti milo predskazuje.

Bog nam ga našoj ljubavi na dugo poživio!

Općenito sabiranje rublja.

C. i kr. ratno ministarstvo — ratni opskrbni ured — javlja:

«Za opskrbu naših u ratu nalazećih se hrabrih borilaca s potrebitim rubljem neka svako kućanstvo i svaka pojedina osoba daruje sve suvišno i neupotrebljivo tjelesno rublje, posteljno rublje, stolno rublje itd. svake vrsti bez razlike, da li je rublje novo ili upotrebljavano, prano ili neprano, bijelo ili šareno, čitavo ili poderano; i ostaci i otpaci, laneni i pamučni latici ili komadi neka se daruju. Isto tako i tekstilne materije svake vrsti, kao: latici, odijela, petljana i pletena roba, pregja svake vrsti i njezini otpaci.

Dolaže se važnost i na najmanji dar. Darove će sabirati učenicima 16., 17. i 20. oktobra o. g.

Iza toga roka primat će se dotični darovi: Kod sabirališta ratnoga opskrbnoga ureda, Beč, IX., Währingerstrasse 32 (Telephon 12367). Poštanske pošiljke do 20 kilograma s naznakom „Darovi starih materija“ prosto od poštarne.

Svatko neka po svojim silama podupire to sabiranje na dobrobit naše slavodobitne vojske i na dobrobit domovine.

Obavijesti daje c. kr. ministarstvo rata, ratni opskrbni ured, Beč, IX., Berggasse 22, na koje treba upravititi sva raspitivanja i obavijesti.

Beč, u septembru 1917.

Löbl, Podmaršal, s. r.

snage i duševne spreme.

Samoprije-gor je skoro čisto ženska vrlina, a ta je neophodno potrebna ženi uopće, a majci napose, koja — kako pjesma kaže: «Sve će imanje pa i svoj život dati da djetetu spas», ali ne samo tjelesno, nego i duševno. Majka je prva uzgojiteljica svoga poroda; svaka je dobra majka dobra sreća svoje porodice, a sreća pojedinih porodica cjelokupna je sreća naroda i domovine.

Dobro shvaćena moderna emancipacija žene — po mnijenju trezvenih feminista — treba da učini ženu dostojnom i razumnom drugaricom muževom; apsolutno je potrebno žensko sudjelovanje na polju narodnog prosvjetljenja. Savremena žena treba da bude dobra vila i vrsna sarađnica u radu svoga čovjeka, a sve za narodno dobro.

Bistro rasudjivanje, što može da ima samo žena, kojoj su prečasnije zargjalo gozgiče stare sredočvečne ropotarnice, veđar i snažan duh u zdravu tijelu, prava i čista vjera po uzoru božanskog osni-vača iste, ponos, volja za rad, ljubav prema otaždbini treba da budu lijepe značajke savremene žene uzor — majke — spasiteljice i preporoditeljice svoga naroda.

Neki je velikan rekao: «Budućnost djeteta, djelo je njegove majke». Budemo li dakle uložiti svu brigu oko uzgoja ženskoga podmladka, najbolje ćemo posvjedočiti svoju ljubav prema domovini; jer ćemo tako poradići na podignuću narodne svijesti, a svoj i svijestan — dosljedno napredan narod — i jest prava sreća domovine svoje.

Drniš, 5. rujna 1917,

Neutralna štampa o Czerninovu govoru.

Stockholm, 8. Govor austrijskog ministra izvanskih posala grofa Czernina dočekala je švedska štampa povoljno. «Stockholms Dagblad» osobito ističe Czerninova nagovještavanja da bi nastavak rata mogao prinukati centralne vlasti da poštire svoje uvjete. Govoreći dalje o tom piše list, da Czerninove misli bež sumnje znače, da je protivnik inače mogao bez svake opasnosti nastaviti rat, dok je živio u nadi na povoljnije vojničke konjunktura, a pri tom je uvijek bio siguran, da će centralne vlasti ustrajati kod svoje ponude bez aneksija i odšteta, razoružanje i mirovni sud. Savetnici su jamačno već stvorili odluku, ali grof Czernin stavlja im jasno i razborito pitanje, da li se sad hoće odlučiti na sporazumni mir. Otklon će po svoj prilici doskora doći. To je vjerojatnost, koja graniči sa sigurnošću, te se može osobito na strani neutralaca konstatovati sa dubokim sažaljenjem. «Svenska Dagblad» razabire iz govora priznanje da Austro-Ugarska hoće da napusti Srbiju i Crnu Goru, te izjavljuje, ako je tome tako, te ako Njemačka uza to pristane, tad je tim učinjena ponuda, a sporazumne vlasti, ako je otklone, moći će to samo vrlo teško opravdati pred svojim narodima koji više čeznu za mirom, pošto se onda ne može više reći, da se rat nastavlja radi oslobođenja malih naroda.

Stanje u Italiji.

Nova stranka.

Javljaju iz Lugana, 8. Najvažniji je događaj današnjega dana, što je 45 zastupnika komore potpisalo izjavu i poziv na zastupnike, da stupe u novu stranku, koja se sebi stavila za zadaću, da obrani parlament i ustav. Potpisani pripadaju većim dijelom liberalnom središtu. Osim toga potpisali su poziv i neki katolici i poznati neutralistički radikali. Ratoborno je novinstvo radi toga poziva silno uzrujano, te vele, da taj pokret potječe od Giolittia i da je uperen protiv rata.

Nemiri u Turinu. — Odstup ministra za prehranu.

Javljaju iz Lugana, 8. «Gazzetta Ticinese» konačno prekida šutnju o događajima u Italiji. Turinska je pobuna prerano bukula, uslijed čega se izjalovila osnovna, da se pod konac rujna izvede opći ustanak.

Turinska je pobuna, kako javlja «Gazzetta Ticinese», započela velikim štrajkom, uslijed čega je došlo do velike uzbudjenosti. Kada su štrajkovi prestali i kada je počelo ponestajati kruha, prolazile su skupine uzbudjenog puka bučeći kroz grad. Došlo je do krvavih sukoba, kojim je prilikom vojništvo pucalo u narod. Ustaše su odgovorili sa mitraljezima. Mnogo je ljudi ubijeno i ranjeno. Borba je trajala dosta dugo, jer, kako se pogovara, zatvorili su se mnogi ustaše u kuće, te se u njima zabarikadovali i branili. Veli se, da su neko vrijeme odlijevali i vojnici (novaci koji su se tek izvježbali). Onda su pozvane druge čete, koje su lako svladale, ustanak. Broj žrtava računava se na 60 mrtvih i 120 ranjenih, nu iz pouzdanog se vrela saznaje, da je broj mrtvih i ranjenih bio kud i kamo veći.

«Gazzetta Ticinese» veli, da je krvava pobuna izvela na članove ministarstva dubok dojam. Osobito je izvela dojam na vođe neutralističkog pokreta kao Turatia i Trevesa.

Činilo se pače, kao da će se ministarstvo raspasti te je jedva uspjelo Bissolatiu i Sonnino razložiti ministru Orlando, da su potrebite najstrože mjere. Čini se, da je i Cadorna vršio pritisak na vladu, da promijeni kurs, jer da će inače biti ugroženo vodstvo rata, a time i budućnost Italije. Na taj je način kriza zasad uklonjena. Događaji u Turinu ne smiju megutim pobudjivati vjeru, kao da je javno mnijenje Italije protiv rata. Osim nekih centra, čitava je Italija prozeta veličinom nacionalnoga rata, te želi izdržati do konca. Ako je sada vlada u sporazumu s Cadornom proglasila opsadno stanje u pokrajinama Aleksandriji, Genovi i Turinu, onda je to učinjeno samo s razloga da se spriječe štrajkovi u tvornicama za municiju, te da se može zvesti stroža redarstvena paska, kako bi se spriječilo, da koji stranac ne izvede atentat na vojničke zgrade.

Odstup Canepe.

Javljaju iz Lugana, 7. Generalni komesar za aprovizaciju i potrošak Canepa predao je svoju demisiju. Otklonio je i druga ponužena mu mjesta u vladi. Prije odstupa Canepa vodili su se dugotrajni pregovori, kojima je bila svrha novim uređenjem generalnog komesarijata ukloniti stvarne manjkavosti i poteškoće. Nu sporazum je postignut samo u tome, što se priznalo, da je podesno dovesti generalni komesarijat u najužu političku, tehničku i osobnu vezu sa ministarstvom za unutrašnje poslove. Canepa pako, kao reformista, nije imao izgleda, da bi se mogao složiti sa ministrom unutrašnjih posala Orlandom.

Talijanska granica otvorena.

Lugano, 8. Talijanske granice opet su otvorene.

DALMATINSKE VIJESTI

Previšnje odlikovanje.

Njegovo se c. i k. Apostolsko Veličanstvo pre-milostivo udostojilo podijeliti velikom posjedniku predsjedniku Dalmatinskog Gospodarskog Vijeća, Ubertu conte Borelli-Vrskom željezn i križ III. razreda.

Previšnji dar.

Njegovo se c. i k. Apostolsko Veličanstvo udostojalo udijeliti zavođu «Dječjeg Zakloništa» u Dubrovniku dvije stotine (200) kruna iz Previšnjih c. i k. privatnih i obiteljskih fondova.

„Dani skupljanja“

za ratne udovice i sirotce te za mladež uopće obav- vit će se po svoj Dalmaciji, kako je već bilo jav- ljeno, dne 1., 3. i 4. studenoga o. g.

Stari kotorski arhiv u Zadru.

(Nastavak.)

27. Spisi izvanr. proved. u Kotoru *Vicka Gritti* god. 1746., 1747., 1748., 1749. i 1750. — Sveska 3 (br. 68, 69 i 70).
28. Spisi izvanr. proved. u Kotoru *Valerija Antelmi*, god. 1750., 1751., 1752. i 1753. — Sveska 3 (br. 71, 72 i 73).
29. Spisi izvanr. proved. u Kotoru *Ivana Antuna Moro*, god. 1753., 1754. i 1755. — Sveska 2 (br. 74 i 75).
30. Spisi izvanr. proved. u Kotoru *Justina Boldu*, god. 1755., 1756., 1757. i 1758. — Sveska 6 (br. 76, 77, 78, 79, 80 i 81).
31. Spisi izvanr. proved. u Kotoru *Danijela Reinér*, god. 1758., 1759. i 1760. — Sveska 4 (br. 82, 83, 84 i 85).
32. Spisi izvanr. proved. u Kotoru *Petra Angjela Magno*, god. 1760., 1761., 1762. i 1763. — Sveska 4 (br. 86, 87, 88 i 89).
33. Spisi izvanr. proved. u Kotoru *Petra Emo*, god. 1763., 1764., 1765. i 1766. — Sveska 5 (br. 90, 91, 92, 93 i 94).

34. Spisi rektora i proveditura u Kotoru *Nikole Soranzo* («Rettore e Proveditore di Cattaro»). 1)

1) *Rektor i proveditur* («Rettore e Proveditore») bio je predstavnik mletačke vlade u Kotoru počevši od god. 1420 do XVII vijeka. Uz ovu, bila je ustanovljena služba *izvanrednog proveditura* u Kotoru («Proveditore Extraordinario di Cattaro e di Albania Veneta»). Spisi kotorskih rektora i proveditura potiču od g. 1420 unaprijed čuvaju se u bilježničkom Arhivu c. k. okr. suda u Kotoru.

- god. 1763., 1764. i 1765. — Svezak 1 (br. 95).
35. Spisi izvanr. proved. u Kotoru *Lorenca Paruta*, god. 1766. i 1767. — Sveska 2 (br. 96 i 97).
36. Spisi izvanr. proved. *Paska Cicogna*, god. 1767., 1768. i 1769. — Svezak 1 (br. 98).
37. Spisi izvanr. proved. *Alviza Barbaro*, god. 1769., 1770. i 1771. — Svezak 1 (br. 99).
38. Spisi izvanr. proved. *Kajetana Molln*, god. 1771., 1772. i 1773. — Sveska 3 (br. 100, 101 i 102).
39. Spisi izvanr. proved. *Vicka Donà*, god. 1773., 1774. i 1775. — Svezak 1 (br. 103).
40. Spisi rektora i proved. *Ivana Karla Zorzi*, god. 1774. i 1775. — Svezak 1 (br. 104).
41. Spisi invanr. proved. *Agustina Soranzo*, god.

1776., 1777., 1778., 1779. i 1780. — Sveska 2 (br. 105 i 106).

42. Spisi izvanr. proved. *Danijela Barbaro*, god. 1780., 1781., 1782. i 1783. — Sveska 2 (br. 107 i 108).
43. Registar odluka i naredaba («Terminazioni e mandati») izvanr. proved. *Danijela Barbaro*, god. 1780., 1781. i 1782. — Sveska 4 (br. 109, 110, 111 i 112).
44. Spisi izvanr. proved. *Ivana Toma Soranzo*, god. 1781., 1782. i 1783. — Svezak 1 (br. 113).
45. Spisi rektora i proved. *Gerarda Sagredo*, god. 1783., 1784. i 1785. — Svezak 1 (br. 114).
46. Registar odluka i naredaba izvanr. proved. *Dominika Marcello*, god. 1783., 1784. i 1785. — Sveska 2 (br. 115 i 116).
47. Spisi izvanr. proved. *Marka Querini*, god. 1789. i 1790. — Svezak 1 (br. 117).
48. Spisi izvanr. proved. *Kajetana Minotto*, god. 1790., 1791. i 1792. — Svezak 1 (br. 118).
49. Registar odluka i naredaba izvanr. proved. *Marka Zorzi*, god. 1792., 1793. i 1794. — Svezak 1 (br. 119).

50. Registar odluka i naredaba izvanr. proved. *Lorenza Soranzo*, god. 1795., 1796. i 1797. — Svezak 1 (br. 120).

51. Niz pisama bailed (mletačkih diplomatskih zastupnika kod Porte u Carigradu), javnih činovnika (magistrata), crkvenih dostojanstvenika (prelata), generala, konsula i t. d., upravljenih izvanr. proved. u Kotoru *Marinu de Molin*, god. 1718., 1719. i 1720. — Svezak 1 (br. 121).
52. Niz pisama kako pod br. 51, upravljenih izvanr. proved. *Vicku Loredanu* i *Gabrijelu Boldu*, god. 1725., 1726. i 1727. — Svezak 1 (br. 122).
53. Niz pisama, kako pod br. 51, upravljenih izvanr. proved. *Marku Antunu Trevisan*, god. 1736. i 1737. — Svezak 1 (br. 123).
54. Niz pisama, kako pod br. 51, upravljenih izvanr. proved. *Ivanu Krstit. Albrizzi*, god. 1742. i 1743. — Svezak 1 (br. 124).
55. Niz pisama, kako pod br. 51, upravljenih izvanr. proved. *Marku da Riva*, god. 1765., 1766. i 1767. — Svezak 1 (br. 125).

(Slijedi.)

„BLANKA“

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun. Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po oko 20 dkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosna svota.

MARCELLO PATTIERA - Zadar.

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

VLAHOV

R. VLAHOV ZARA

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

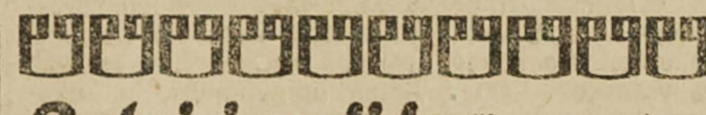
Jadranska banka
podružnica Split

počam od

1. siječnja 1917

plaća na uložnim knjižicama

3³/₄ kamata.

Ratni invalid traži se za privremenog uzničkog nadziretela kod č. k. zemaljskog suda u Zadru. Uvjeti: da je po zanatu knjigoveža, plata 2.80 Kr. na dan i 25 Kr. na mjesec ratnog doplatka i odijelo po propisu. — Obratiti se na pokrajinsko povjerenstvo za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Ratni invalidi traže se za orkestar gradskog kazališta u Varaždinu, i to: I. violinistu, I. violistu, I. čelistu, I. flautistu, I. oboistu, I. fagotistu i I. i II. cornetistu. — Uz ovu za službu mogli bi biti namješteni kao pisari, poslužnici ili što slična. Prijave: Pokr. dalm. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Fratelli Mandel & Nipote
BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20. Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10. Credito Mobiliare Aust. 1858, Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. Lotti Turchi 1870 da fchi 400. Vinc. principale fchi 600.000, in rate mensili di Cor. 8.

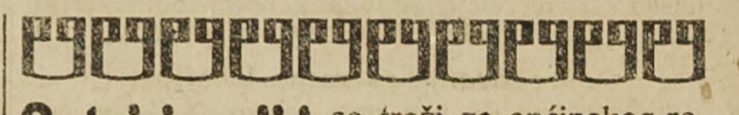
Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

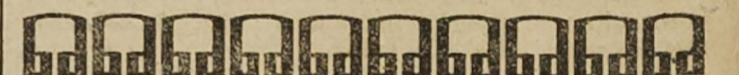
ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con scasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Ratni invalid se traži za općinskog redara u općini u Obrovcu, koji će vršiti i službu ovrhovoditelja. Uvjeti: sposoban za kodanje, poznavanje hrvatskog jezika u govoru i u pismu. *Beviva*: 960 kr. na godinu, 100 kr. za službeno odijelo i oko 1000 kr. kao ovrhovoditelj općinskih nameta. Prijave do konca srpnja: Dalm. pokr. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Ratni invalid se traži kao nadglednik za imanje kod Knina. Prednost imaju praktični vinogradari i oženjeni. Ima stan u naravi, a platu po pogodbi. Prijave: Dalm. pokr. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Ratni invalid Ratni invalid traže se za trgovačkog pomoćnika i vrtlara u Gružu (kod Dubrovnika). Uvjeti: za trgovačkog pomoćnika: poznavanje hrvatskog i njemačkog jezika, oženjen, dobra ponašanja i osobita povjerenja, a za vrtlara: uz dobro ponašanje da je vješt u svojoj struci. Zahitjevi plate i ponude „Pokrajinsko povjerenstvo za skrb oko ratnih invalida“ u Zadru.

Šode kauštike
u bačvama od oko 400 kg. prodaje uz najniže dnevne cijene tvrdka
Marcello Pattiera
Zadar
Brzjavci: PATTIERA - Zadar.

Oglas.
Općinska štedionica u Benkovcu ukamačuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.
ODBOR.

NAKLADA DOPISNICA

Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i ljubavnih od 5 do 15 h. — Školskih potrepština osobito Zadačnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 kuv. i 10 listova crt. 20—25 h. — Feldpost 1000 kpmada Kr. 5—6. — Cigaretnog papira: «Riz Abadije» I. 60/100 Kr. 10.50, II. 100/100 Kr. 8.50. «Austria» 100/80 Kr. 4.50. «Samum» II. 120/80 Kr. 8.80. — Fotografiskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Smalliranih tablica za groblje sa i bez fotografije

za dačane i za urede.

Električna Baterija Kr. 1.40 komplet Kr. 3.90.

Disači stroj «Meteor» Kr. 480 takogjer hrv. pismom.

Dečata od gume i mjedi.

Novosti! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73x50, Kr. 3.50. Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Špaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 7, 8, 9, sa gvozdnom žicom 3 m/m kg. K. 7.80.

POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osjeguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrtke Michele Truden, Trst. — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrtke Miho Sez, Dubrovnik. — Preuzimlje narudžbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izradba. — Kupuje prazne vreće i plaća najvišom cijenom.

Poveljeni trgovačko-pomorski mešetar.

God. S
Cijena Kr. 12.— Na polugodište
Nijem
BERL
Velik
Isto
Sa iz
i mornar
Oesela, ko
se pred R
snih radn
mina, stal
na poluoto
i na Seolo
iskrcale su
prolaženja
operacije
u uvali T
brzo su ra
te sada p
Arensburg
stanje se
*) Riš
ruskoga pro
sužen je oko
(60.000 stanj
novnika) je
polazi od 20
BERL
Velik
Isto
Na o
su pješad
uzbijali ne
luotok Sw
naših lagj
nalazimo
jemo u ist
obali rus
preko nas
Naše su t
leže izme
potisnule
Sund.
Ostaj
glavnog si
«Objavit
BERL
ovećih boj
Arens
je rukama
Ruski izv
PET
Nijemci p
sjeverni c
Druge su
S
Rođi
usred krš
zarana je
sličio je k
čovjek vis
čela, jast
šije. Svog
pucanju,
upaljive k
rađišan, p
dan i noć
cunjara i
i dućanđi
je nađizir
nikome vij
društva je
smatrao.
gramzljiv,
običaju sv
pjelala sje
mamio; s
su blaga
odlučuje.
kako, oma
glasa i uz
Sutradan
Sin
bogatje od
novca, rol
*) Ar